

N:o 11.

Ank. till Riksd. kansli den 27 april 1897, kl. 3 e. m.

*Memorial, i fråga om åtgärder för beredande af egna
bankbyggnader åt vissa afdelningskontor af riks-
banken.*

I särskilda till bankoutskottet aflåtna skrivelser hafva fullmäktige i riksbanken föreslagit, att för beredande af egna eller nya bankbyggnader åt afdelningskontoren i Örebro, Luleå, Gefle, Mariestad och Kalmar här nedan närmare omförmälda åtgärder finge vidtagas.

Hvad angår afdelningskontoret i *Örebro*, beslöt 1896 års Riksdag, efter derom af bankoutskottet, i enlighet med framställning från fullmäktige, gjord hemställan, att anvisa ett belopp af 50,000 kronor till inköpande af lämplig tomt i staden för framtida uppförande derå af en byggnad åt dervarande afdelningskontor. Den tomt, som på grund af detta Riksdagens beslut inköpts, är belägen i kvarteret XXVII i Örebro stads södra del och håller i areal något mer än 7,63 ar eller ungefär 8,600 qvadratfot samt är för närvarande till större delen obebyggd.

*Kontoret i
Örebro.*

Nu hafva fullmäktige afgifvit förslag till tomtens bebyggande samt i sådant afseende i sin den 9 dennes aflåtna skriftelse anført och meddelat:

»I syfte att redan för innevarande års Riksdag kunna framlägga förslag till tomtens bebyggande för riksbankens behof har kontorets

styrelse — — —, enligt anmodan af fullmäktige att anskaffa ritningar och kostnadsförslag, vändt sig till arkitekten A. Johansson, hvilken på grund häraf utarbetat alternativa förslag, det ena omfattande banklokal och ofvanpå denna en våning med två bostadslägenheter samt beräknadt att kosta 93,000 kronor eller, om tilltänkt värmeledning uteslötes, 88,000 kronor, och det andra omfattande banklokal och der ofvanpå två våningar med tillsammans fyra bostadslägenheter, beräknadt att kräfvat en kostnad af 116,000 kronor eller, om värmeledningen äfven i detta alternativ uteslötes, 111,000 kronor.

»Efter granskning af förslagen, hvilka, vid jämförelse med hvad som framgår af afdelningskontorets framställning år 1896 i fråga om kostnaderna för uppförande af en bankbyggnad, utvisa en stegring för det billigaste af förslagen med ej mindre än 50,000 à 44,000 kronor utöfver det belopp, som, med åberopadt stöd af en af byggmästare i Örebro gjord uppskattning, förut uppgifvits såsom erforderligt, nemligen 43,000 kronor, hafva fullmäktige, utan att dervid förbise, att prisen sedan fjoråret ej obetydligt höjts såväl å materialier som arbete, dock ej funnit något af de alternativa förslagen böra godkännas, utan uppdragit åt deputeraden för den inre förvaltningen att gå i författning om utarbetande af nya skisser, alternativt till en byggnad, som företrädesvis tillgodosåge bankens egna behof, och alternativt till en byggnad, som inrymde flere lokaler för uthyrning. Sådana skisser hafva derefter utarbetats af arkitekten Johansson och kostnaderna för en bankbyggnad enligt det förra alternativet blifvit beräknade till 73,500 kronor. Sedan skisserna tillstålts afdelningskontorets styrelse, har denna i skrifvelse den 14 sistlidne februari afgifvit yttrande af hufvudsakligt innehåll, att styrelsen för sin del funne ifrågavarande ritningar enligt det förra alternativet lämpliga att användas för det blifvande bygget, och hafva fullmäktige med anledning häraf anmodat deputeraden att gå i författning om skissritningarnas utarbetande i större skala samt jemväl utverkat lämplig förlängning af gällande hyreskontrakt.

»Vid granskning af de på grund af detta beslut upprättade nya förslagsritningarna, hafva fullmäktige ansett, att bostad för kontorets vaktmästare borde kunna beredas i bankvåningen, utan att de rymliga lokalerna för banken deraf lida men, och att i betraktande bör tagas, huruvida antingen, med bibehållande af blott en bostadsvåning, husets hela höjd, genom att de mer än tillräckligt höga våningarna och vindarne gjordes något lägre, skulle kunna utan olägenhet minskas, eller om ej lämpligare

vore, att, med samma minskning af rummens höjd, huset uppfördes med tvenne våningar jemte bankvåningen, hvarigenom en större ekonomisk fördel än eljest skulle kunna dragas af fastigheten i fråga.

»Kostnaden för byggnadens uppförande i enlighet med arkitekten Johanssons förslagsritningar är, på sätt ofvan förmåls, beräknad till 73,500 kronor, under det att sådan för en byggnad med tvenne bostadsvåningar torde kunna begränsas till 80,000 kronor. Då tillbyggandet af en tredje våning sålunda skulle kosta jemförelsevis obetydligt och härigenom beredas mer än vanligt god afkastning å den kostnad, som tillkommer, samt då härtill lägges, att med hänsyn till tomtens centrala läge och storlek det från stadens sida sedt torde finnas önskvärdt, att ett högre hus, såsom prydligare till utseendet, å platsen uppföres, hafva fullmäktige fördenskuil ansett sig böra föreslå, att för bebyggandet af ifrågavarande tomt må ställas till fullmäktiges förfogande så stort belopp, att det till siffran dyrare förslaget kan genomföras, naturligtvis under förutsättning, att icke efter vidare pröfning kostnaden för en bankbyggnad med endast en bostadslägenhet kunde så nedbringas under den därför nu beräknade, att detta alternativ af sådant eller andra skäl, som kunde göra sig gällande, blefve att föredraga.»

Med stöd af hvad sålunda förekommit hafva fullmäktige begärt be- myndigande att med ledning af de uppgjorda ritningarna och, efter in- fordrande af ytterligare kostnadsförslag, låta å den för riksbankens kontor i Örebro inköpta tomt uppföra ett hus af sten för en kostnad af högst 80,000 kronor.

För sin del finner utskottet, att, på sätt fullmäktige äfven framhållit, skilnaden mellan de kostnader för uppförande af ett bankhus på tomt, hvilka af afdelningskontorets styrelse år 1896 beräknades, samt de kost- nader, som nu, efter förnyade uträkningar, uppgifvits såsom behöfliga, är anmärkningsvärdt stor. Då emellertid tomten redan är förvärfvad och afdelningskontorets nuvarande lokaler i Örebro sparbanks hus äro otill- räckliga för kontorets med en växande rörelse ökade behof af utrymme, anser utskottet det vara angeläget att den nya byggnaden så fort ske kan kommer till utförande. Och då, enligt hvad fullmäktige uppgifvit, denna byggnad kan uppföras i tre våningar, d. v. s. med banklokaler på nedra bottnen och der ofvanpå en och två trappor upp bostadsvåningar till uthyrning, för en ökad kostnad af endast 6,500 utöfver de 73,500 kronor,

som tvåvåningsbyggnaden beräknats kräfva, synes det utskottet icke vara tvifvel underkastadt, att det ur ekonomisk synpunkt är lämpligast, att huset varder uppfördt i tre våningar, såsom fullmäktige ifrågasatt.

Utskottet vill alltså tillstyrka den af fullmäktige gjorda framställningen, men får dervid äfven framhålla, att, då, såsom af handlingarna i ärendet framgår, kontrakt blifvit af fullmäktige afslutadt med styrelsen för Örebro sparbank om förlängning af afdelningskontorets nu gällande hyreskontrakt i två år från den 1 oktober 1898, rådrum synes förefinnas att genom fortsatta förhandlingar med entreprenörer på platsen nedbringa den vid jämförelse med byggnadskostnaden för exempelvis Hernösands- och Karlstadskontorens nya hus betydliga kostnaden för Örebrokontorets, en kostnad, som, äfven om byggnaden endast skulle uppföras i två våningar, med mer än 30,000 kronor öfverstiger, hvad kontorets styrelse år 1896 beräknade, och med nära 20,000 kronor, hvad för de nyssnämnda kontorens byggnader anslagits.

Under åberopande af hvad sålunda anförts får utskottet hemställa,

1:o.

att Riksdagen må bemyndiga fullmäktige i riksbanken att enligt ritningar, som af fullmäktige godkännas, och efter infordrande af ytterligare kostnadsförslag låta å den för riksbankens afdelningskontor i Örebro inköpta tomt uppföra ett hus af sten i två eller tre våningar till en kostnad för tre våningars hus af högst 80,000 kronor.

Kontoret i
Luleå.

Hvad beträffar afdelningskontoret i *Luleå*, innefattar fullmäktiges framställning förslag om inköp af tomt för en blifvande ny byggnad åt kontoret, i hvilket afseende fullmäktige i skrifvelse den 9 dennes anført följande:

»Sedan flera år tillbaka hafva afdelningskontorets i Luleå expeditionslokaler visat sig vara mindre lämpliga och för den ökade rörelsen

otillräckliga, hvarför ändring eller utvidgning af desamma funnits vara af behovet påkalladt, hvarjemte huset, som är uppfördt af trä och reverteradt, icke erbjuder önskelig säkerhet mot eldfara. I sin angående granskning af afdelningskontorets räkenskaper i mars månad år 1896 afgifna berättelse fäste Riksdagens revisorer uppmärksamhet å förhållandet och yttrade härom följande: 'Då banklokalen, sådan den nu befinnes, är både trång och låg, hvadan densamma måste betraktas såsom varande såväl i sanitärt hänseende mindre lämplig som ock i öfrigt för ett statens bankkontor allt annat än tidsenlig, så anse revisorerna åtgärd härutinnan önskvärd och nödig, äfven om en ändamålsenlig ändring skulle kräfvat husets påtimring och således något betydligare kostnad'.

»Med anledning häraf vidtogos förberedande åtgärder och uppgjordes tvenne alternativa förslag angående tillbyggnad af kontorets hus, afseende det ena, att banklokalen fortfarande skulle förefinnas på husets gårdsida, men det andra att ingång skulle beredas från gatan, hvilka förslags genomförande beräknades komma att kosta, för det förra 15,050 kronor och för det senare 14,110 kronor. Då likväl mot en sådan tillbyggnad, som skulle utföras af sten, berättigad anmärkning kunde göras i det afseende, att riksbankens nuvarande hus vore af trä och en sammanbyggnad af ett trähus med ett sådant utaf sten ej vore lämplig, föreslog styrelsen, att huset måtte säljas med skyldighet för köparen att borttaga detsamma från platsen, och att ett helt och hållet nytt hus af tegel i stället måtte å platsen för kontorets räkning uppföras, då kontoret under tiden för nybygget kunde inrymmas i någon förhyrd lokal. Före vidtagande af något beslut i anledning af berörda framställning ansågo fullmäktige dock böra utredas, huruvida ej annan fullt lämplig tomt i Luleå skulle kunna förvärfvas för uppförande derå af ett nytt hus för kontoret; och erhöll kontorsstyrelsen uppdrag att inkomma med upplysning och yttrande i ämnet, hvarefter styrelsen i sistlidne januari månad insändt ett af öfverste C. O. Bergman afgifvet erbjudande att till riksbanken afyttra ett i tvenne tomter fördeladt större område, beläget vid Storgatan inom kvarteret Orren och omfattande tillsammans 1,887 kvadratmeter eller 21,408 kvadratfot; förklarande styrelsen härvid tillika, att enligt dess förmenande ingen annan tomt kunde anses vara för ändamålet lämplig och af sådan orsak böra ifrågakomma.

»I förevarande fråga hafva jemväl 1897 års revisorer yttrat sig och dervid, med förklarande, att de till fullo delade, hvad som anförts om de brister, som vidlåda den nuvarande banklokalen, föreslagit, att nytt

hus af tegel uppföres för afdelningskontoret, antingen på den plats, der det nuvarande bankhuset står, eller ock på ofvannämnda tomt.

»Med afseende å det sålunda af såväl kontorsstyrelsen som revisorerna vitsordade behovet af annan och bättre lokal för kontoret samt förmånen att kunna å välbelägen tomt uppföra ny bankbyggnad utan rubbning af verksamheten i den nuvarande, som sedermera lär utan svårighet kunna försäljas, hafva fullmäktige funnit allt skäl tala för inköp af nu ifrågavarande tomt, hvars pris, kronor 16,000, häri inberäknadt ersättning för den tomtremsa, som skall förvärfvas från nästgränsande tomt, i förhållande till dess storlek ingalunda kan anses högt, helst när i betraktande tages, att, enligt hvad styrelsen upplyst, den del af tomten, som ej för riksbankens räkning behöfves, lätteligen torde kunna afyttras för ett belopp af minst 5,000 kronor.

»Af dessa skäl och då tillfället att förvärfva ifrågavarande tomt, som ej sedermera torde stå till buds, synts ej böra försummas, hafva fullmäktige uppgjort vilkorligt, till innevarande års riksdags slut gällande aftal om inköp af samma tomt till nyssnämnda pris, och få på grund häraf hos utskottet hemställa om sådan åtgärd, att aftalet af Riksdagen godkännes och fullmäktiges sålunda bemyndigas att afsluta köpet i fråga.»

Mot denna fullmäktiges framställning har utskottet så mycket mindre något att erinra som genom det sätt, hvarpå fullmäktige vilja lösa frågan om anskaffande af en ny och tidsenlig lokal för Luleåkontoret i stället för dess nuvarande bristfälliga, den fördel vinnes, att kontorets verksamhet kan ostördt fortgå under byggnadstiden och att genom framtida försäljning af den kontoret nu tillhöriga tomten med åbyggnader full ersättning kan vinnas för den med nu föreslagna tomtköp förenade kostnad,* hvartill kommer, att, enligt hvad fullmäktige antydtt, en del af det nya tomtområde, som riksbanken skulle köpa, framdeles torde kunna fränsäljas och dervid inbringa minst 5,000 kronor.

Någon framställning om byggnadsanslag föreligger icke nu, men är, enligt hvad fullmäktige i ofvanberörda skrifvelse förmålt, framdeles att förvänta, sedan frågan om tomtköpet afgjorts och fullständig utredning åvägabragts.

* Afdelningskontorets i Luleå nuvarande tomt är belägen i hörnet af Stor- och Rådhusgatorna och kostade vid inköp den 2 juli 1877 kr. 18,000. Fastighetens värde är för närvarande upptaget till 20,000 kronor.

Utskottet hemställer,

2:o

att Riksdagen må till fullmäktiges i riksbanken disposition ställa ett anslag af 16,000 kronor till inköp af ofvan omnämnda tomtområde för framtida bebyggande för afdelningskontorets i Luleå räkning.

Sedan innevarande års Riksdag beslutit, att under år 1898 skall i staden Gefle inrättas ett afdelningskontor af riksbanken för Gefleborgs län, hafva fullmäktige i riksbanken tagit i öfvervägande frågan om anskaffande åt detta kontor af en lämplig lokal. För sådant ändamål hafva, enligt hvad fullmäktige i skrifvelse den 9 dennes gifvit utskottet till känna, delegerade från fullmäktige å platsen gjort sig underrättade om förhållandena, hvarvid befunnits, att någon i allo lämplig lokal för kontoret ej funnes att hyra, men att tomter erbjudits riksbanken till inköp och begagnande. Vid valet bland dessa hade i främsta rummet tagits hänsyn dertill, att platsen vore belägen i stadens affärscentrum samt att dyrbarare åbyggnader ej vore derstädes uppförda; och hade härvid blott en enda syns vara för ändamålet passande, nemligen en vid Drottninggatan i 3:dje kvarteret belägen, grosshandlaren P. Kjellerstedt tillhörig tomt med synnerligen godt läge, innefattande med derå befintliga åbyggnader en areal af 1,033 qvadratmeter (ungefär 11,718 qvadratfot), hvilken egendom, under vilkor, att uppgörelse skedde före innevarande riksdags slut, vore till salu för ett pris af 45,000 kronor.

Kontoret i
Gefle.

Å tomten finnes, enligt hvad fullmäktige meddelat, ett två våningars trähus, hvilket lemnade en hyresinkomst af 1,250 kronor och torde kunna få kvarstå äfven sedan bankbyggnad uppförts, hvaremot ett befintligt mindre två våningars stenhus antagligen måste rifvas, om sådan byggnad komme till stånd.

Beträffande priset hafva fullmäktige funnit detsamma, i jemförelse med det, som betingats för en annan ej fullt så välbelägen tomt, kunna anses skäligt, då hänsyn toges till det värde, som borde sättas på åbyggnaderna; och har detta fullmäktiges uttalande till alla delar bekräftats af ledamöter inom utskottet, som äro förtrogna med förhållandena i Gefle.

I fråga om kostnaderna för uppförandet å den till inköp föreslagna tomten af ett lämpligt och rymligt bankhus, afsedt att innehålla på nedra bottnen banklokal och en trappa upp en bostadsvåning till uthyrning, hafva fullmäktige naturligtvis ej härom kunnat nu lemna närmare uppgift, men dock meddelat, att enligt approximativ beräkning, anställd med ledning af det för kontorets i Örebro byggnad upprättade specifika kostnadsförslaget, en sådan för kontoret i Gefle skulle kunna uppföras för 75,000 kronor. Kostnaden för hela egendomen med tomt och byggnad skulle således komma att uppgå till omkring 120,000 kronor. Vid bedömande af denna kostnad borde dock tagas i betraktande dels den ej obetydliga afkastning, som det ofvannämnda två våningars trähuset — hvilket vore afsedt att qvarstå — kunde komma att lemna, dels hyresbeloppet för den tillämnade bostadslägenheten.

Med afseende på hvad sålunda förekommit och då, för att möjligen kunna ordna kontoret till bestämd tid, ärendet vore af brådskanie beskaffenhet, hafva fullmäktige anhållit om bemyndigande att, i likhet med hvad i afseende å afdelningskontoren i Jönköping och Hernösand i dylikt fall medgifvits, få för riksbankens räkning till ett pris af 45,000 kronor inköpa ofvan omförmälda tomt och derå, efter upprättande af ritningar och kostnadsförslag, låta för det blifvande riksbankskontoret i Gefle uppföra lämplig byggnad af sten för ett pris af högst 75,000 kronor.

Af upplysningar, som inom utskottet meddelats, har liksom af den undersökning af förhållandena, hvarom fullmäktige föranstaltat, framgått, att lämplig banklokal näppeligen för närvarande står till buds att mot hyra erhålla. Någon ändamålsenligare åtgärd till lösande af frågan om lokal åt det blifvande Geflekotoret än den fullmäktige föreslagit, synes därför icke erbjuda sig, och utskottet tvekar därför icke att hemställa,

3:o

att Riksdagen må bemyndiga fullmäktige i riksbanken *dels* att för riksbankens räkning för ett pris af 45,000 kronor inköpa den ifrågavarande, vid Drottninggatan i 3:dje kvarteret af staden Gefle belägna tomten och *dels* att å densamma låta för en kostnad

af högst 75,000 kronor uppföra en för det blifvande riksbankskontoret i nämnda stad afsedd byggnad, inrymmande å nedra bottnen banklokal och der ofvanpå en bostadsvåning till uthyrning.

Vidkommande afdelningskontoret i *Mariestad*, hafva fullmäktige i skrifvelse den 13 dennes erinrat, hurusom det för möjliggörande af kontorets öppnande under innevarande år varit nödvändigt att åt detsamma hyra en tillfällig lokal i ett af de invid staden belägna äldre landsstatshusen, hvilken lokal dock i anseende till läge och öfriga förhållanden ej kunde anses för framtiden lämplig eller böra blifva annat än provisorisk. Förberedande aftal hade ock, enligt hvad fullmäktige meddelat, träffats om förhyrande på 10 års tid af en ändamålsenlig lokal i ett hus, som Mariestads sparbank ämnade låta bygga och inreda särskildt med afseende på riksbankskontoret. Men sedan det ifrågasatts, att nämnda aftal skulle förfalla bland annat af det skäl, att huset i fråga ej kunde blifva färdigt å tid, som afsetts, hade, efter derom gjord framställning, stadsfullmäktige i Mariestad förklarat sig villiga att till riksbanken afyttra tvenne välbelägna, staden tillhöriga och bredvid hvarandra liggande tomter eller ock endera af dem, hvarefter afdelningskontorets styrelse tillstyrkt, att den ena af dessa (tomten n:o 19), såsom för ändamålet fullt tillräcklig och fördelaktigast belägen, i hörnet af Kungs- och Karlagatorna, med en areal af 1,062,2 kvadratmeter (omkring 11,900 kvadratfot), måtte inköpas till det af stadsfullmäktige fordrade pris af 6,000 kronor. Hvad anginge de lägenheter, som skulle kunna ordnas i ett hus på ifrågavarande tomt, som vetter åt tvenne gator, hade fullmäktige inhemtat, att kongl. postverket torde finnas benäget att å nedre bottnen i den del af huset, som ej skulle blifva för bankens egna ändamål behöflig, förhyra erforderliga lokaler för sitt kontor i staden, hvarjemte kongl. telegrafverket skulle kunna 1 trappa upp förlägga sin telegraf- och telefonstation, för hvilken med tillhörande apparatur m. m. enligt lemnadt meddelande ej skulle behövas större utrymme än omkring 129 kvadratmeter. Af en genom kontorsstyrelsens försorg uppgjord kalkyl framginge, att ett för samtliga förenämnda ändamål afsedt två våningars hus skulle kunna å platsen uppföras för ett pris af omkring 101,000 kronor, utom kostnaden för tomt-

Kontoret i
Mariestad.

inköpet, och då derjemte afsågs, att utom nyssnämnda lokaler en bostadvåning till uthyrning jemte lägenhet för vaktmästare skulle inom egendomen anordnas, kunde, enligt fullmäktiges mening, från den ekonomiska sidan sedt, några väsentliga erinringar ej vara att göra mot förslaget om inköp och bebyggande för riksbankens räkning af ifrågavarande tomt, förutsatt att kongl. postverket och kongl. telegrafverket förbunde sig att erlægga en hyra, som motsvarade kostnaden för inrymmandet i riksbankens hus af lokaler för dessa embetsverk.

Med anledning af hvad sålunda förekommit och då under nuvarande förhållanden, när staden efter senaste brand ännu endast delvis vore återuppbyggd, någon fullt lämplig lokal för riksbankskontoret ej vore tillgänglig, samt då det fordrade tomtpriset ingalunda vore oskäligt och uppförandet af en byggnad för riksbanken, med beräkning af de hyror, som post- och telegrafverken borde erlægga, kunde anses ställa sig någorlunda fördelaktigt, hafva fullmäktige, med afseende tillika derå, att såsom villkor för ofvanberörda försäljningsanbud bestämts, att frågan blefve vid innevarande års riksdag afgjord, funnit sig nu böra hemställa, att den ifrågasatta tomten i Mariestad måtte få inköpas till ett pris af 6,000 kronor, samt att för dess bebyggande med ett hus af sten i tvenne våningar, i fall sådant kunde efter aftal med kongl. postverket och kongl. telegrafverket pröfvas lämpligt, måtte få af riksbankens medel utgå ett belopp af högst 101,000 kronor, men att i motsatt fall fullmäktige måtte be- myndigas att låta uppföra en byggnad, hufvudsakligen för bankens behof, af mindre dimensioner för högst 60,000 kronor.

Någon utsigt att inom kort tid erhålla en lämplig lokal för afdelningskontoret i Mariestad annorledes än genom uppförande af en egen byggnad åt kontoret synes, på sätt äfven vitsordats af personer, som väl känna de efter den stora branden rådande förhållandena på platsen, icke finnas, hvadan utskottet, som erkänner det olämpliga deri, att kontorets verksamhet nu måste drifvas i lokaler, som hvarken till läge eller beskaffenhet kunna anses tillfredställande, instämmer med fullmäktige derutinnan, att en egen bankbyggnad bör åt kontoret anskaffas. Med inberäkning af priset för den tomt, som stadsfullmäktige i Mariestad erbjudit sig att till riksbanken försälja, skulle, enligt hvad af fullmäktiges redogörelse i ämnet framgår, kostnaden på det hela för en byggnad åt kontoret i Mariestad stanna vid en summa af 66,000 kronor.

Härutöfver hafva fullmäktige ifrågasatt att få disponera ytterligare 41,000 kronor för anordnande, derest nöjaktiga hyresaftal kunna med vederbörande träffas, af lokaler åt post- och telegrafverken.

Ehuru det i regel torde få anses riktigast, att riksbankskontorens byggnader hufvudsakligen afses för riksbankens egna behof och att kostnader således icke nedläggas på anordnande af lokaler äfven åt andra institutioner, hvilka möjligen vid framdeles inträdande behof af större utrymme, som icke utan svårighet eller olägenhet skulle kunna åstadkommas, kunde nödgas lemna de åt dem inredda lägenheterna, finner likväl utskottet i förevarande fall talande skäl föreligga, att det må stå fullmäktige öppet att, under förutsättning af nöjaktiga hyresaftal, få i Mariestadskontorets blifvande hus inrätta de lägenheter, som post- och telegrafverken kunna behöfva.

Utskottet hemställer därför,

4:o

att Riksdagen må medgifva, *dels* att för riksbankens räkning må till ett pris af 6,000 kronor inköpas den af stadsfullmäktige i Mariestad åt riksbanken erbjudna tomt i nämnda stad, och *dels* att fullmäktige i riksbanken må, till uppförande af en byggnad å samma tomt för riksbankens kontor i Mariestad, använda intill 60,000 kronor, med rätt för fullmäktige att derutöfver använda ytterligare 41,000 kronor, för den händelse tillfredsställande aftal kunna träffas med post- och telegrafverken om förhyrande af lokaler i bankbyggnaden, som för dessa verks behof kunna blifva i densamma anordnade.

Hvad slutligen angår kontoret i *Kalmar*, är fullmäktiges framställning enligt skrifvelse den 21 dennes af följande innehåll:

*Kontoret i
Kalmar.*

»Uti en till fullmäktige insänd skrifvelse af den 13 sistlidne mars har styrelsen för riksbankens kontor i *Kalmar* gjort framställning om träffande af aftal med *Kalmar* stad angående inköp af en staden tillhörig

tomt för uppförande derå af ett bankhus för kontoret, dervid styrelsen lemnat fullständig redogörelse för behovet af en ny lokal för kontoret och de skäl, som talade för den föreslagna åtgärden; och hafva senast församlade revisorer, som genom styrelsen erhållit del af denna framställning, förklarat sig lifligt instämma i hvad styrelsen anfört och till densamma förordat bifall.

»Berörda förslag afsåg att för riksbankens räkning till ett pris af 30,000 kronor förvärfva den å tomtkarta öfver Kalmar stad med n:o 85 A betecknade och med ett till fattigvården upplåtet hus bebyggda delen af hela tomten n:o 85, hvars öfriga delar n:is 85 B och C till allra största delen utgöras af en qvarstående rest af Kalmar gamla vallar med träd- och buskplanteringar. Innan detta förslag blifvit af fullmäktige slutbehandladt, inkom styrelsen med förnyad framställning i ämnet, hvaruti meddelats, att styrelsen under hand förvissat sig derom, att sistberörda tomtdelar skulle kunna förvärfvas för ett pris af 5,000 kronor, och att sålunda riksbanken för ett belopp af 35,000 kronor, hvilket, efter försäljning af de å tomten n:o 85 A befintliga, för riksbankens ändamål ej användbara byggnaderna, torde kunna nedbringas till omkring 30,000 kronor, kunde blifva egare till en af gator på alla sidor begränsad tomt, hvarå blifvande byggnader således för all framtid kunna fullständigt isoleras.

»I sammanhang med denna fråga och med anledning deraf att länsstyrelsen för vinnande af nödig utvidgning af sina embetslokaler lär hafva varit betänkt på att förvärfva en till länsresidenset gränsande tomt, som tilläfventyrs skulle kunna lemna utrymme jemväl för erforderliga lokaler för afdelningskontoret, har kontorsstyrelsen tillika meddelat, att detta förslag, enligt hvad framgår af en till styrelsen från Kongl. Maj:ts befallningshafvande aflåten skrifvelse, torde anses hafva, åtminstone tills vidare, förfallit. Med åberopande af den fullständiga utredning kontorsstyrelsen meddelat samt af de skäl, som densamma till stöd för sin framställning anfört, få fullmäktige härmed öfverlemnas ärendet till utskottets pröfning och då afdelningskontorets i Kalmar nuvarande lokal är i flere afseenden otjenlig, så att det inom kort blir nödvändigt utbyta densamma mot annan, då det vill synas afgjort fördelaktigare att köpa hela den ifrågavarande, otvifvelaktigt mycket välbelägna tomten än att, såsom till en början af styrelsen afsetts, afstå från en del deraf, synnerligast som den jemförelsevis mindre betydliga förhöjningen i priset mer än uppväges af vinsten att erhålla ett på alla sidor fritt läge, samt då det af staden

fordrade priset ej är oskäligt, utan snarare torde finnas vara billigt — efter beräkning af 30,000 kronor för 2,467,8 kvadratmeter* något öfver 12 kronor per kvadratmeter — så hafva fullmäktige ansett det nu erbjudna tillfället att för kontoret kunna förvärfva en fullt lämplig byggnadstomt ej böra försummas, hvadan fullmäktige hemställa, att den i Kalmar stads plankarta med n:o 85 betecknade tomten, reglerad under n:o 85 A), B), C), måtte till ett pris af högst 35,000 kronor få af riksbanken inköpas för uppförande derå af ett bankhus för riksbankskontoret i nämnde stad».

Vid skrifvelsen hafva fullmäktige fogat tre särskilda skriftliga inlagor från afdelningskontorets styrelse, en af den 13 mars, en af den 17 april och en af den 20 i sistnämnda månad, allt innevarande år.

Af dessa bilagor anser sig utskottet här endast behöfva meddela innehållet af styrelsens skrifvelse den 17 april i sin helhet, så lydande:

»Uti vördsam framställning af den 13 mars innevarande år har styrelsen för riksbankens afdelningskontor i Kalmar hos herrar fullmäktige hemställt om bemyndigande att, under förbehåll af Riksdagens bifall, med Kalmar stad upprätta aftal rörande inköp af tomt för nybyggnad och inredning af lokal för kontorets räkning. Med anslutning till ifrågasvarande framställning och med åberopande af deri angifna skäl för lämpligheten och fördelen af tomtens förvärfvande samt med betonande af nödvändigheten af ärendets snara afgörande, enär lösningen af stadens fattigvårdsfråga är omedelbart förestående, och inedel härtill delvis skola anskaffas genom den ifrågasatta tomtens försäljning, får styrelsen till sin förenämnda framställning vördsamt göra följande tillägg och förslag.

»Vid ärendets första framträdande rörde sig frågan om förvärfvandet af den å bifogade tomtkarta med n:o 85 A betecknade delen af hela tomten n:o 85, hvars öfriga delar n:is 85 B och C till allra största delen utgöras af en qvarstående rest af Kalmar gamla vallar, försedd med träd- och buskplanteringar. Då styrelsen nu under hand förvissat sig om, att dessa senare tomtdelar, med anledning af kostnaderna för desammas planering, skulle kunna förvärfvas för ett pris af 5,000 kronor, hvarigenom riksbanken för ett belopp af 35,000 kronor, hvilket, efter försäljning af de å tomten n:o 85 A befintliga, för riksbankens ändamål ej användbara byggnaderna, torde kunna nedbringas till omkring 30,000 kronor, skulle blifva egare till en af gator på alla sidor begränsad tomt, hvarå blifvande byggnader således för all framtid kunna fullständigt

* 27,994 kvadratfot.

isolerad, så har den påtagliga fördelen af tomtens förvärfvande i sin helhet till det obetydligt högre priset varit bestämmande för styrelsens förnyade värdsamma framställning i ärendet. Någon planering af det nyförvärfvade området är ej behöflig, hvadan riksbanken således ej drabbas af någon ökad kostnad härför. Tomten lemnar, då fråga om dess bebyggande en gång förekommer, tillfälle, om sådant anses önskvärdt, till kombinerad byggnad för riksbank, post-, telegraf- och rikstelefon, utan att den gamla valldelen behöfver planeras.

Under ärendets behandling har till styrelsens kännedom kommit, att man på något håll tänkt sig kontorets byggnadsfråga i sammanhang med en utvidgning af länsstyrelsens embetslokaler och dervid menat, att genom förvärfvandet af den intill länsresidensets tomter n:is 64—67 belägna tomten n:o 68 tillfälle skulle beredas till nybyggnad för riksbanken i förening med den ifrågasatta utvidgningen. Styrelsen har emellertid på enskild väg erfarit, dels att den ifrågavarande tomten ej skulle lemna tillräckligt utrymme för båda dessa ändamål, om utvidgningen af länsstyrelsens lokaler skedde åt det hållet, och dels att länsresidensets nuvarande tomtområde lemnar mer än tillräckligt utrymme för behöfliga nybyggnader, då fråga derom en gång kan förekomma. Beträffande läget, som väl framför allt torde böra vara bestämmande vid frågans afgörande, nödgas styrelsen kraftigt framhålla, att läget af tomten n:o 68 i intet afseende har företrädare framför den plats, hvarå afdelningskontoret för närvarande är förlagdt, hvarjemte en blifvande byggnad å tomten n:o 68 skulle inramas i kvarter med byggnader af trähus med eller utan revetering, då deremot den af styrelsen föreslagna tomten har ett synnerligen förträffligt affärsläge och är genom sin isolerade belägenhet skyddad för eldfara. Tomten n:o 68 skall för öfrigt säkerligen betinga ett pris af 40- å 45,000 kronor och således komma att öfverstiga den många gånger större och i alla afseenden långt välbelägnare fattighustomtens inköpsvärde med 10 å 15,000 kronor.

»Styrelsen har emellertid på officiel väg vänt sig till länsstyrelsen med anhållan om dess yttrande i denna del af ärendet, hvilket yttrande styrelsen skall låta sig angeläget vara att med det allra första insända för att såsom bilaga vidfogas denna dess framställning.

»Med anledning af hvad styrelsen sålunda fått äran anföras, hemställer styrelsen härmed värdsamt, att herrar fullmäktige hos bankoutskottet vid innevarande års riksdag tacktes förorda bifall till styrelsens framställning rörande inköp af den å Kalmar stads plankarta med n:o 85 betecknade

tomten, reglerad under n:is 85 A) B) och C), i öfverensstämmelse med den styrelsens tidigare framställning i ärendet vidfogade tomtskizz med förslag till reglering af fattighustomten i Kalmar.»

Hvad angår omförmälda uttalande från Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Kalmar län, som är dagtecknad den 20 april, inhemtas af detsamma hufvudsakligen, att Kongl. Maj:ts befallningshafvande af anförda skäl för närvarande icke är betänkt på att göra någon framställning om förvärfvande af tomt för något länsstyrelsens byggnadsändamål.

Med afseende derpå att såväl afdelningskontorets styrelse som fullmäktige enhälligt förordat det föreslagna tomtköpet och då tomtens förmanliga läge för en blifvande bankbyggnad vitsordats af personer, som känna förhållandena på platsen, samt priset, vid jemförelse med hvad riksbanken i andra fall fått betala, torde få anses billigt, håller utskottet före, att det icke skulle öfverensstämma med skyldig omtanke om riksbankens intressen att låta det tillfälle, som nu erbjudes att förvärfva tomten, gå sig ur händerna, hvadan utskottet med afseende äfven derpå, att tomtens storlek och beskaffenhet synes möjliggöra dess användande äfven för andra statsändamål, föranlåtes hemställa,

5:o

att Riksdagen må bemyndiga fullmäktige i riksbanken att till ett pris, ej öfverstigande 35,000 kronor, inköpa den å Kalmar stads plankarta med n:o 85 betecknade tomt, som blifvit reglerad under n:o 85 A) B) och C), för att derå framdeles uppföra en byggnad för riksbankens kontor i nämnda stad.

Stockholm den 27 april 1897.

På bankoutskottets vägnar:

G. H. SPENS.

Reservation

af herr *J. P. Nilsson* i Kägglå, som ej deltagit i behandlingen af *punkterna 1:o—4:o*), men vid *punkten 5:o*) yrkat, att der omförmälda tomtköp ej skulle af utskottet tillstyrkas.

Herrar *Moberg* och grefve *Hamilton* samt *Holmgren* och *Nylander* hafva icke deltagit i den slutliga behandlingen af *punkterna 1:o—4:o*) samt icke deltagit i behandlingen af *punkten 5:o*).